

Kõrgtehnoloogiliste kaupade kaubavahetus näitab langustrendi

Eestist eksporditi 2008. aastal kõrgtehnoloogilisi (KT) kaupu jooksevhindades 4,6 miljardi krooni eest ja imporditi Eestisse 9,8 miljardi krooni eest, teatab Statistikaamet. KT kaupade osatähtsus Eesti kaubavahetuses on viimastel aastatel märgatavalt vähenenud.

KT kaupade osatähtsus kogu Eesti kaupade ekspordis oli 2008. aastal 4% ja impordis 6%. Võrdluseks võib tuua, et Euroopa Liiduga liitumise ajal 2004. aastal oli KT kaupade osatähtsus ekspordis 10% ja impordis 13%. Seega on kiire majanduskasvu aastatel KT kaupade kaubavahetuses toimunud märgatav langus. Võrreldes 2004. aastaga vähenes 2008. aastal KT kaupade eksport 39% ja import 29%. Samal perioodil on aga Eesti kogueksport kasvanud 78% ja import 62%. KT kaupade väliskaubanduse langust on mõjutanud asjaolu, et suur osa Eesti KT kaupade tööstusest oli orienteeritud töötlemisele ja allhanke teostamisele. Euroopa Liiduga liitumisele järgnes aga tööjõukulude kiire kasv ning mitmed väliskapitalil põhinevad ettevõtted viisid oma tootmise Eestist välja. Kohalike selle tööstusharu ettevõtete arengut takistab aga vajadus investeerida suuri summasid teadus- ja arendustegevusse ning kohati ka kvalifitseeritud tööjõu puudus.

Eesti KT kaupade väliskaubandust iseloomustab suur kaubavahetuse puudujääk. 2008. aastal ületas KT kaupade import ekspordi 5,2 miljardi krooni võrra. Kaubavahetuse puudujääk näitab, et kohalik tootmine ei suuda rahuldada siseturu vajadusi ning suur osa tarbitavast kaubast tuleb importida.

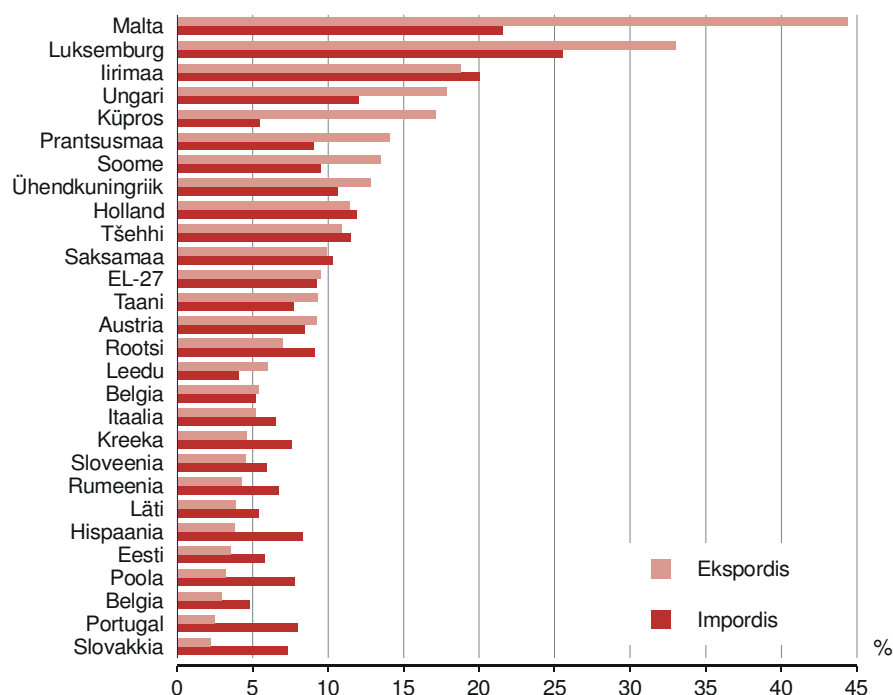
KT kaupade ekspordis olid 2008. aastal peamiseks sihtriikideks Soome (30% kogu KT ekspordist), Rootsi (17%) ja Venemaa (12%). Impordis olid kõige olulisemad partnerriigid samuti Soome (15% kogu KT impordist), Rootsi (13%) ja Saksamaa (12%). Kaubavahetuse bilanss oli negatiivne enamiku partnerriikidega. Kõige suurem puudujääk KT kaupade väliskaubanduses tekkis 2008. aastal Saksamaa, Rootsi, Suurbritannia ja Hiinaga. Ülejääk oli suurim kaubavahetuses Venemaaga.

KT kaupadest eksporditi 2008. aastal Eestist kõige rohkem elektroonika- ja sidevahendeid, mis hõlmasid ligi poole kogu KT kaupade väljaveost. Järgnesid teadusaparatuur, elektriseadmed, arvutid ja kontoritehnika. 2008. aastal Eestisse imporditud KT kaupadest hõlmasid 41% samuti elektroonika- ja sidevahendid, järgnesid arvutid ja kontoritehnika ning teadusaparatuur.

Euroopa Liidu riikide seas olid suurimad KT kaupade eksportijad ja importijad 2008. aastal Saksamaa, Prantsusmaa ja Holland. Ida-Euroopa riikide seas olid suuremad KT kaupade eksportijad Ungari ja Tšehhi. Eesti oli KT kaupade eksportkäibe poolest 2008. aastal Euroopa Liidu riikide pingereas tagant kolmas, edestades vaid Lätit ja Küprost.

Kui terves Euroopa Liidus oli 2008. aastal KT kaupade osatähtsus koguekspordis 10% ja koguimpordis 9%, siis Eesti näitajad jäävad Euroopa keskmisele oluliselt alla. Samas on Euroopa Liidus KT kaupade osatähtsus ekspordis kõrgem just väikeriikides (Malta, Luksemburg, Küpros). Ka Eesti jaoks oleks KT kaupade tootmisele spetsialiseerumine perspektiivikas, kuna see ei nõua loodusvarade ega rasketööstuse olemasolu. Samas on Eesti eeliseks haritud rahvastik ning teaduspotsentsiaal.

KT kaupade osatähtsus riigi (ühenduse) koguekspordis ja -impordis, 2008

Allikas: Statistikaamet, Eurostat.

Kõrgtehnoloogilised kaubad on tooted, mille tootmisel on kasutatud uusimaid tehnoloogiaid. KT kaupu defineeritakse selle järgi, kui suured on iga tootegrupi juures kulutused teadus- ja arendustegevusele. Käesolevas analüüsis on KT kaupade klassifitseerimisel kasutatud OECD vastavat metoodikat, mille järgi KT kaubad jagunevad järgmiselt: lennundusseadmed; arvutid ja kontoritehnika; elektroonika ja sidevahendid; farmaatsiatooted; teadusaparatuur; elektriseadmed; mehaanilised seadmed; keemiatooted; relvastus. KT kauba mõiste on ajas muutuv — kui tehnoloogia võetakse laialdaselt kasutusele ning kulutused teadus- ja arendustegevusele langevad, kaotab toode oma kõrgtehnoloogia tunnused.

Analüüsis on kasutatud arvestusi jooksevhindades, mis tähendab seda, et hindade muutuse mõju sellel ajaperioodil pole arvesse võetud.

Põhjalikum ülevaade KT kaupade kaubavahetusest Eestis aastail 2004–2008 ilmus 30. septembril bulletinis Eesti Statistika Kvartalikirj. 3/09. Quarterly Bulletin of Statistics Estonia <http://www.stat.ee/31381>

Täpsem teave:

Allan Aron
Talitusejuhataja
Väliskaubandusstatistika talitus
Statistikaamet
Tel 625 9325